وتەی دووهەم

بسم الله الرحمن الرحيم

(الذينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْب) البقرة:٣

ئەگەر دەتەوێت بزانیت "ئیمان" چ بەختیاری و نیعمەتێکی گەورەیە و، چ لەزەت و حەسانەوەیەکی بەنرخ بە مرۆڤ دەبەخشێت، ئەوا گوێ بۆ ئەم کورتە چیرۆکە ڕابگرە:

ڕۆژێکیان دوو پیاو پێکەوە چوونە گەشتێك بە مەبەستی ڕابواردن و بازرگانی، یەکێکیان= کە تابلـێی خۆپەرست و بەدبەخت بوو = ڕووی کردە لایەك و، ئەوی تریان = کە خواپەرست و بەختەوەر بوو = ڕووی کردە لایەکی تر.. بەم جۆرە، هەریەکەیان ڕێی خۆی گرتەبەر.

خۆپەرستەکەیان، لەبەر ئەوەی لە خۆبایی و ڕەش‌بین بوو و تەنها بیریشی لە بەرژەوەندیی خۆی دەکردەوە، دووچاری ولاتێکی زۆر خراپ بوو. ڕووی دەکردە هەر گۆشە و قوژبنێك، مرۆڤی بێچارە و بێ‌دەستەلاتی دەبینی کە هاواریان دەکرد و لە دەست کەسانی دڵڕەق و بێ‌بەزەیی دەیانناڵاند.. دەرۆشتە هەر جێگایەك خەم و پەژارەی بەرچاو دەکەوت، بە ڕادەیەك ئەو وڵاتە لە پێش‌چاوی‌دا شێوەی ماتەمینگایەکی گشتیی وەرگرتبوو! جا بۆ ئەوەی ئەم مەینەتی‌یەی خۆی کەم بکاتەوە و لە بیری خۆی بەرێتەوە، هیچ چارەیەکی نەدۆزی‌یەوە جگە لە خۆمەست‌کردن. چونکە وا گومانی دەبرد کە هەموو دانیشتووانی ئەم وڵاتە یان دوژمنایەتیی دەکەن و ڕقیان لێیەتی، یاخود نامۆ و بیانین بەم، ئەوەش کە زیاتر ئەم گومانەی بەهێز دەکرد ئەوە بوو کە بە هەر لایەکدا دەیڕوانی و سەیری دەوروبەری خۆی دەکرد، چەندین تەرمی سامناکی دەهاتە پێش‌چاو، هەروەك گوێی لە دەنگی ناڵە و شیوەنی نائومێدیی هەتیوان دەبوو. بەم جۆرە، ئەم شتانە بوون بە مایەی ئەوەی کە ویژدانی ئەم مرۆڤە لە ئازاردا بتلێتەوە.

بەڵام ئەوی تریان، لەبەر ئەوەی خواپەرست و عەودالی حەق و ڕاستی و خاوەنی ڕەوشتی بەرز و پەسەند بوو، تووشی وڵاتێکی خۆش و دڵڕفێن بوو. هەر کە گەیشتە ئەوێ سەیری‌کرد وا ئاهەنگ و شادی سازکراوە و، لە هەموو

لایەکەوە شادمانی‌یە و لە هەر گۆشەیەکدا خۆشی‌یە و لە هەر جێگایەکدا میحرابی ذیکرە، بە ئەندازەیەکی ئەوتۆ دڵی بەم دیمەنانە گەشایەوە کە هەموو دانیشتووانی وڵاتی بە دۆست و هاوڕێی دڵسۆز و خزمی خۆشەویست دەهاتە پێش‌چاو. پاشان دەیبینی کە سەرانسەری وڵات لە ئاهەنگی پشوودانْدا شوکر و سوپاس و شادمانی و بەختەوەریی خۆیانیان ڕادەگەیاند و، گوێی لە ئاهەنگی تیپی مۆسیقا بوو کە بە ئاوازی پڕ لە جۆش و حەماسەتەوە خەڵکی دەخرۆشاند و هەڵی‌دەنان کە بە تەکبیر و تەهلیلەوە بەرەو جیهاد و خزمەت‌گوزاری بڕۆن.

لە کاتێکدا کە بەدبەختەکەیان بە پەژارەی خۆی و ئازاری خەڵکی‌یەوە دەتلایەوە، کەچی ئەم بەختەوەرە، بە شادمانیی خەڵکی دڵخۆش و شادمان بوو. سەرەڕای ئەمەش بازرگانی‌یەکی بەپیت و بەرەکەتی کرد و شوکرانەی خوای میهرەبانیشی بەجیْ‌هێنا.

لە گەڕانەوەی‌دا تووشی هاوڕێکەی بوو، هەواڵی لیْ پرسی. کە لە وەڵامی هاوڕێکەیەوە هەموو شتێکی بۆ دەرکەوت، ڕووی تیْ کرد و پێی‌وت:

"برام! تۆ دەڵێیت چی؟ ئایا شێت بوویت و ژیریت لەدەست داوە؟! تەنها ئەنجامی ڕەنگدانەوەی ڕەش‌بینیی دەروونتە کە لە ڕواڵەتتدا بەرجەستە بووە و، هەموو خەندەیەك بە شیوەن دێتە بەرچاوت و، هەر پشوودان و مۆڵەتێکیش بە تالان و بڕین دەزانیت! وەرەوە سەر هۆشی خۆت و دڵت لە هەموو ژەنگێك پاك بکەرەوە، تاکو ئەم پەردە تاریکەی سەر چاوانت لابچێت و بە ڕوونی ڕاستی ببینیت. ئەوەش بزانە کە پادشا و خاوەنی ئەم وڵاتە لەوپەڕی پلەی دادپەروەری و بەخشندەیی و توانا و پەروەردگاری و بەزەیی‌دایە.. جا وڵاتێك بەم چەشنە لە بەرزی و پەرەسەندندا بێت = کە شوێنەواری ئەمانەش بە ئاشکرا دەبینرێن = هەرگیز بەو جۆرە نابێت کە بیر و خەیاڵی تۆ لێی تێگەیشتووە"!

برادەرەکەشی کە ئەمانەی لیْ‌بیست و هۆش و بیری خۆی خستەکار و هاتەوە سەرخۆی، بە پەشیمانی‌یەوە وتی:

بەڵێ ڕاستە، من بەهۆی هەڵس و کەوتم لەگەڵ هەندێك لە خراپەکاراندا و سەروسەودام لەگەڵ مەیدا تێك چووبووم. خوا پاداشتت بداتەوە و لێت ڕازی بێت، لە بارێکی پەرێشاندا بووم ڕزگارت کردم.

* * *

ئەی نەفسەکەم!

باش بزانە کە پیاوی یەکەم: مرۆڤی "کافر" یاخود "فاسق"ی لەخوا بێئاگایە. ئەم دنیایە لە ڕوانگەی بینینی ئەودا ماتەمینگایەکی گشتییە و، سەرجەمی زیندەوەرانیش وەکو هەتیو وان و، هەمیشە لە دەست جودایی و لێکدابڕان لە ناڵە و گریاندان..

لەم ڕوانگەیەوە ئادەمیزاد و گشت زیندەوەران بێخاوەن دێنە بەرچاو و، بە نینۆکی ئەجەل شپرزە و لەت لەت دەکرێن و، چیا و دەریا و بوونەوەرە مەزنەکانی تریش وەك تەرمی ترسناکی بێگیان و هەست دەردەکەون.

ئەم جۆرە کوفر و گومڕاییانەی کە مرۆڤ دەتوێننەوە، چەندین پەژارە و سەرسامییان لێ پەیدا دەبێت و، ئازارێکی تاڵی مەعنەویش دەرخواردی خاوەنەکەیان دەدەن.

پیاوی دووهەمیش: "مرۆڤی باوەڕدار"ە، کە بەدیهێنەر و خوای خۆی دەناسێت و باوەڕی پێیەتی. ئیتر "دنیا" لە ڕوانینی ئەودا بریتییە لە: ذیکرگایەکی خوایی و، گۆڕەپانی مەشق و فێرکردن بۆ مرۆڤ و زیندەوەران و، کۆڕی تاقی کردنەوەی "جینی" و "ئادەمیزاد"ە..

مردنی مرۆڤ و زیندەوەران لەو گۆشەنیگایەوە بریتییە لە: پشوودانی پاش تەواوکردنی ئەرکی ژیان. باوەڕداران شادمانن بە ماڵئاوایی کردنیان لەم دنیا فانییە، بۆ ئەوەی بەرەو جیهانێکی تری وا بگوێزرێنەوە کە پڕ بێت لە ئارامی و هێمنی و، دەرفەت و ماوەش فراوان و ئامادە بێت بۆ بەرەی داهاتوو کە ئەرکی خۆیان وەربگرن و ئەوانیش هەوڵی خۆیانی تێدا بدەن..

لەم ڕوانگەیەوە هاتنە دنیای ئادەمیزاد و زیندەوەران بریتی‌یە لە: ڕەوانەکردنیان بۆ سەربازی و چەك‌وەرگرتن و خزمەت‌گوزاری، چونکە زیندەوەران سەربازی شادمان و دڵخۆشن و، فەرمانبەری ڕێك‌وپێك و شوکرانەبژێری خواوەندن..

ئەو دەنگ و زایەڵانەش کە لە هەموو گۆشە و کەنارێکی دنیاوە دێنە گوێ، یان ذیکر و تەسبیحی وەرگرتنی ئەرك و فەرمانن، یا شوکر و ستایشی تەواوکردنی ئەو ئەرك و فەرمانانەن کە پێیان سپێرراون، یاخود ئاوازێکە لە شەوق و پەرۆشی کارکردندا بەرز دەبێتەوە.

کەواتە بوونەوەران، لە ڕوانگەی بینینی ئەم مرۆڤە باوەڕدارەوە، بریتین لە: خزمەت‌گوزاری دڵدەرەوە و، فەرمانبەری برادەر و، پەڕاو و پەرتووکی شیرین و خۆشی خاوەنە دڵسوز و بەبەزەیی‌یەکەیان.

بەم جۆرە، زۆر لەم چەشنە ڕاستی‌یە بەرز و شیرین و بەتام و چێژانە لە ''ئیمان''دا دەردەکەون و دەدرەوشێنەوە.

کەواتە لە ڕاستی‌دا "ئیمان" تۆوی مەعنەویی: "تووبای بەهەشت" لەگەڵ خۆی‌دا هەڵدەگرێت و، کوفریش تۆوی مەعنەویی: "زەقوومی دۆزەخ" لە خۆی‌دا دەشارێتەوە.

کەواتە، ئاسایش و سەرفرازی تەنها لە ئیسلام و ئیماندایە. لەبەر ئەوە، پێویستە هەمیشە پڕ بەدەم بڵێین:

(الحمدُ للهِ على دينِ الإسلامِ وكمالِ الإيمان).